

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla, . . . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI**
Lângă Palatul Justiției
TELEFON N 16/98

SUMAR

— Extinderea clauzei la ordin în creanțele civile. — *Generalități*, (urmare) de d-l avocat Dumitru Gălășescu;
— *Lacune și anomalii în legea timbrului*; Copie de pe raportul judecătorului Ștefan Leon, cu privire la aceasta și răspunsul Ministerului de Justiție cu No. 5490/913 adresat judecătoriei Slobozia-Ciresi-Brăila;

JURISPRUDENȚA

— Casație s. II: *Nicolae Stoenescu cu Armeneag I, Teodor* (Efectele casării, în materie penală, când trimiterea nu este restrânsă prin dispozitivul deciziei Înaltei Curți, investește instanța de trimitere cu aceleași puteri pe cari le-a avut aceea care a dat hotărârea anulată. — În materie de delict de presă Comisia juraților se pronunță și asupra despăgubirilor, și numai în caz de neaprezentare delictivului Curtea se pronunță asupra despăgubirilor, în care caz delictivul are dreptul de opoziție. Condamnarea dată de Curte, în absența delictivului, nu are decât un caracter provizoriu; ea cade de drept prin prezentarea lui spre a-și susține opoziția, în care caz jurații sunt în drept, pronunțându-se asupra culpabilității și cererii de despăgubiri, să majoreze pedeapsa fără ca conștiința lor să fie ținută prin prima hotărâre, cu o *Notă critică* de d-l profesor I. Tanovicăanu.

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de Casație

— *Casație s. unite*: Moratoriu. — Dacă în materie de moratoriu, legea a prevăzut dreptul de apel în contra sentințelor pronunțate de tribunal. — Art. 994 și 842 c. com.

— *Casație s. I*: Legea autentificării actelor. — Dreptul polițailor și comisarilor de a legaliza semnătura unei persoane fără a fi nevoe ca persoana să domicilieze în comuna unde funcționarul își exercită atribuțiunile. — Art. 7 din legea act. celor.

— *Casație s. II*: Delict silvic. — Proces-verbal. — Puterea lui probatorie. — Cazul când nu e flagrant delict. — Combaterea procesului-verbal prin orice probe. — Art. 81 c. silvic.

— *Casație s. III*: Timbru și înregistrare. — Contravenție — Apel la tribunal. — Proba cu martori — Admiterea ei. — Listă de martori. — Depunerea ei în termenul prevăzut de art. 186 pr. civ. — Art. 79 l. timbrului.

Extinderea clauzei la ordin în creanțele civile*)

GENERALITĂȚI

I

Libertatea de a crea titluri la ordin

Altădată se decidea în mod **unanim** că clauza la ordin nu se poate aplica decât creanțelor prevăzute de lege.

*) Vezi No. 77/913.

Dar de vre-o treizeci de ani, un revirement s'a săvârșit în doctrină. Trei sisteme, dintre cari cel din urmă e azi în mod general admis, au fost propuse.

I-ul sistem. Doctrina, care consideră titlul la ordin sau purtător ca un contract format cu diferite purtători, sau o stipulație pentru alții, trebuie în mod logic să pretindă pentru acordarea dreptului de a insera clauza la ordin în orice fel de titlu — intervenția legiuitorului.

În orice contract trebuie să fie un creditor desemnat individual, ori debitorul care se leagă prin clauza la ordin către acel care se va prezenta cu titlul — se obligă către o persoană necunoscută. El nu se mărginește a aderă la înlocuirea creditorului după ce clauza i-a fost adusă la cunoștință, notificată, el o aprobă prin anticipație. Ori dacă legea i a permis să procedeze în acest mod în materie cambială, a fost prin excepție, cu titlu de privilegiu. În toate celelalte cazuri trebuie să se revie la principiul conform căruia nici o creanță nu poate fi emisă decât în favoarea unei persoane anumite, și nu se poate accepta un nou creditor, decât având cunoștință de personalitatea sa. Clauza la ordin nu va avea în consecință nici un efect,

Savigny e acel care a susținut-o cu vigoare. După el, ca titluri la purtător valabile, obișnuite și cu titlu particular, sunt numai cambia și polița de asigurare maritimă.

Alături de ele, având un caracter mai general, mai public, întrucât se referă la persoane morale, sau întrucât emană dela stat sau sunt autorizate de una dintre puterile statului — cea legislativă — și puse sub imediata sa supraveghere, sunt: obligațiile de stat (Staats obligationen), bonurile ipotecare (Pfanbriefe) în multe provincii prusiene și titlurile companiilor industriale (Schuldbriefe).

Nici o îndoială nu există asupra valabilității unor atari titluri, căci de obicei ele sunt introduse și sancționate prin legi exprese. Dar par-

ticularii nu pot, în mod liber și arbitrar, să creeze și să puie în circulație noi titluri la purtător.

«Girul e manifestarea extra civilă a cesiunii, deci o cale excepțională care nu e licită decât atunci când este autorizată de lege; de unde rezultă că acțiunile societăților și polițele de asigurare pe viață, nu ar putea fi transmise prin mijlocul clauzei la ordin»¹⁾.

Acest raționament păcătuște dintr'un dublu punct de vedere. Necesitatea unui creditor cunoscut la formarea contractului nu e formulată de nici un text. Dacă vechii autori au impus-o, noua școală trebuie să se debaraseze de ea, căci întrucât un debitor își agravează situația, legându-se către un creditor pe care nu-l cunoaște?

O autorizație administrativă nu poate echivala cu o lege. Deci dacă legea, care autoriză emisiunea titlurilor de stat, trebuie să indice forma pe care ele vor îmbrățișa-o, urmează că sub regimul unei legi care nu specifică dacă titlul poate fi la ordin — cum este cazul general —, doctrina lui Savigny ar trebui să conducă la anularea titlurilor emise pe baza ei — în urma unei autorizații administrative; concluzie care nu e admisă de el.

Așa că, dacă în urma unei simple autorizații administrative, e posibilă emisiunea titlurilor la purtător, de ce nu s'ar acorda acest drept și particularilor?

II-lea sistem. Părțile pot crea, după bunul lor plac, titluri la ordin, numai atunci când creanța e de natură comercială.

«Aceleași motive care justifică clauza la ordin în materie cambială, se regăsesc și aci. Creditul e interesat pentru o repede și sigură circulație a titlurilor de comerț, nu și a creanțelor civile. Căci comerțul, numai comerțul, trăește din credit»²⁾.

Mai multe Curți de apel s'au pronunțat în acest fel. Sistemul lor ar fi următorul:

Articolul 1690 și următoarele formează dreptul comun pentru transmiterea creanțelor civile; el e de ordin public și părțile nu se pot sustrage aplicării lui. Intrebunțarea clauzei la ordin nu e prevăzută decât de codul de comerț. Legea

nu-l autoriză decât în materie comercială, în interesul comerțului, pentru a facilita circulația efectelor de comerț. Aceleași motive în favoarea sa nu pot exista față de obligațiile civile. Ele nu pot fi transmise, chiar dacă au îmbrăcat forma clauzei la ordin, decât îndeplinindu-se formalitățile prevăzute de art. 1690 și următoarele.

Clauza la ordin e fără îndoială permisă, dar girarea nu valorează atunci decât ca simplu mijloc de transferare a creanței între părți, față de terții. Cesionarul nu e legat decât prin mijloacele de drept comun, adică prin notificare sau acceptare³⁾.

Aceleași părere e susținută în doctrina italiană de Vivante.

După el, orice persoană capabilă de a contracta poate să se oblige în materie comercială, punând semnătura sa pe orice titlu la ordin, conform regulei care dă eficacitate oricărei declarații de voință neînterzisă de lege⁴⁾.

Dar e mai mult decât acest argument de ordin general. Reglementând în bloc — în mai multe pasagii — titlurile la ordin, legiuitorul a recunoscut că azi încă, în această materie, e în plină vigoare această libertate, prin care s'au introdus în cod toate formele mai întrebunțate și mai cunoscute de titluri la ordin. Așa se explică posibilitatea de a trece prin gir contractul de gaj asupra năvilor și facturile de mărfuri cât și creanțele derivând din operațiile maritime cele mai variate — cu toate că legea nu le-a autorizat nicăeri, în mod expres.

Azi acest sistem e din ce în ce mai puțin admis. Căci se tinde, după cum am văzut, să se toarne într'o unică formulă instituțiunile civile și comerciale.

III-lea sistem. În toate cazurile, se poate da titlului de creanță, forma care se pare mai bună și se determină astfel, în mod convențional, formalitățile ce sunt de îndeplinit pentru ca cesionarul să fie legat față de terți. Nu joacă rol nici natura creanței civile sau comerciale, nici dacă e afectată de vre-o condițiune sau nu, nici dacă are o singură sau mai multe scadențe.

¹⁾ *Vavasseur*: *Traité des sociétés*, t. I, p. 474; *Wahl*: op. cit., No. 876; *Daloz*: *Rep. V. Effets de commerce*, No. 372. Nantes, 18 Mai, 1887. *Recueil des arrêts de Nantes*, 1887, I, 298; *Dubois*: *Notă*, S. 1875, I, 169; *Savigny*: *Droit des obligations*, t. II, p. 261, § 65; *Souchay*: *Ueber die auf jeden Inhaber lautenden Verschreibungen* (Archiv für civil Praxis, t. X, 1827, p. 154, No. 5; *Stahl*: *Philosophie des Rechts*, t. II, p. 310.

²⁾ *Laurent*: *Principes de droit civil*, t. 24, No. 498; *Huc*: *Traité de la cession des créances*, t. I, No. 322; *Bucquoy*: *Revue critique*, 1864, p. 62; *Paul Pont*: *Traité des sociétés*, t. I, No. 911.

³⁾ Lyon, 22 Martie 1830. *Jur. gén. V. Saisie—arrêt*, No. 445—2. Grenoble, 7 Februarie 1835. *Jur. gén. Effets de commerce*, No. 377; Limoges, 27 Noembrie 1845. D. S. 1847—2—37; Caen, 14 Iunie 1876. D. 1878—2—133; Riom, 27 Iulie 1875. *Cass.* 15 Mars, 1892. S. 495.

⁴⁾ *Vivante*, *Traité de droit commercial*, trad. Escarra, Vol. III, Ch. V, No. 1432. În același sens, Curtea de apel din Bolonia, 18 Septembrie 1890. *Foro*, 1891, 386. C. de Cass. Roma, *Foro*, 1892, I, C. de apel din Milan, 5 Noembrie 1872. *Giur. ispr. comm.* 1878—2—145. C. de apel Veneția, 5 Decembrie 1899. *Temi*, Ven., 1900—42. *Idem*, 30 Decembrie 1898. *Idem*, 1899, 224.

Singura condiție care determină întrebuintărea unei dintre aceste două formalități — a clauzei la ordin sau a cesiunii — e numai și numai forma titlului creanței și nu natura sa civilă sau comercială. Astfel un titlu la ordin e transmisibil prin gir chiar când el constată o creanță civilă, și un titlu de credit, către o anumită persoană, nu poate fi transmis, față de terți, decât observând art. 1690 c. civ. — chiar dacă creanța e comercială.

E sistemul care a intrunit azi sufragiile aproape ale tuturor autorilor.

«On est généralement d'accord pour décider que les formalités à remplir pour la transmission d'une créance, dépendent uniquement de la forme du titre, non de la nature civile et commerciale de la créance. Si le titre contient la clause à ordre, la faculté de la transmettre par endossement avec les conséquences qui en dérivent, sera l'effet nécessaire de cette clause, indépendamment de la nature de l'obligation»⁵⁾.

Din aceea că teoria girului e formulată în codul de comerț, nu trebuie să conchidem că toate titlurile, cărora legea le-o aplică, sunt comerciale. Fără îndoială așa se întâmplă cu polița; nu că ea nu poate fi emisă decât cu ocazia unei creanțe comerciale, dar pentru că ea e un act de comerț prin ea însăși, transmitând și creanței această calitate.

Dar biletul la ordin și cekul? Ele pot fi create cu ocazia unei obligații civile sau comerciale, dar spre deosebire de poliță, ele nu sunt acte de comerț prin ele însăși, așa că creanța care îmbracă această formă nu devine ipso facto comercială. Și cu toate acestea și într'un caz și într'altul, ele sunt transmisibile prin gir conform legii. Și dacă legea însăși le asimilează din acest punct de vedere, ce trebuie să credem despre un sistem care tinde să refuze girului unei creanțe civile toate efectele sale? Nu se poate spune decât un lucru, *acela că e contrar legii*.

Motivele de economie și de iuteală cari au dat naștere girului în materie comercială, fără a fi atât de imperioase în materie civilă, au deasemenea în această materie destulă valoare

pentru ca el să fie tratat pe picior de egalitate. Dacă, în fapt, s'a recurs la titlurile la ordin, e din cauza avantajilor pe cari le prezintă și în aceste cazuri.

Dar partizanii acestei doctrine nu sunt de acord asupra răspunsului ce trebuie dat obiecțiunii trasă din art. 1690 c. civ. ale căruia prescripțiuni relative la formalitățile care sunt de îndeplinit pentru transferarea unei creanțe pe care legiuitorul nu a permis sau nu a impus să fie transmisă prin gir — par imperative —:

a) Lambert a recurs la ajutorul art. 1121 c. civ.

Titlurile la ordin constituiesc o stipulație pentru altul prin mijlocul căreia terțiul beneficiar devine proprietarul creanței față de cel care se obligă, fără să fie forțat să îndeplinească formalitățile art. 1690 c. civ.⁶⁾

b) Orice contradicție dispăre dacă se adoptă o teorie de origină germană, care cu oarecari modificări a fost introdusă în Franța, pentru a justifica extinderea clauzei la ordin⁷⁾.

Actele se împart în două clase: acte enunciative, și constitutive de drepturi. Primele sunt emise către o anumită persoană și nu au alt scop decât a asigura proba lor, și nu adaogă nimic obligației în sine, a căreia soartă rămâne absolut independentă de act și a căreia existență se poate constata prin orice mijloc.

Cele de al doilea sunt acte la ordin și la purtător. Scopul lor e de a deveni un *element vital* al dreptului, care nu există decât prin ele, îl încorporează, așa că separarea între drept și titlu devine imposibilă.

Aceste principii puse, trebuie recunoscut că articolele 1690, 1691 c. civ. lasă în afară de prevederile lor creanțele care sunt materializate până la un punct în act. Cesiunea lor se operează prin noi mijloace cari corespund naturii lor și nu au nimic excepțional. Intre ele e independență deplină.

Sistemul e rațional, dar cum putem să-l atribuim legiuitorului francez? Pentru ca adoptarea să fie posibilă ni se răspunde că e suficient ca nici o dispoziție a legii să nu i se opue formal. Este — după noi — o desăvârșită eroare. Când o chestiune de drept prezintă oarecare obscuritate, trebuie să căutăm voința acelora cari au misiunea să o reglementeze.

A profita de ambiguitatea textelor, pentru a

⁵⁾ *Daur-Georges*. De la clause à ordre, p. 84; *Nouguier*. Traité de la lettre de change, No. 480; *Troplong*. Traité de la vente, No. 903 și 908; *Guilouard*. Traité de la vente, No. 792; *Massé*. Le droit civil dans ses rapports avec le droit commercial, t. IV, No. 2801; *Bravard*. Cours de droit comm., t. III, p. 141; *Pascand*. Les obligations civiles à ordre. Revue critique, 1878; *Beudant*. Notă, sub. Cass, 8 Mai 1878. D. 78. 1. 243; *Lyon-Caen*. Revue critique, 1881, p. 290; *Lyon-Caen* et *Renault*. op. cit., t. IV, p. 145, No. 156; *Boistel*. Précis de dr. com., No. 730, 746 și 839; *Debray*. De la clause à ordre. Thèse, 1892, 184 et s., 171 et s. Aubry et Rau. Cours de dr. civ., t. IV, § 359 bis, p. 431.

⁶⁾ *Lambert*. De la stipulation pour autrui. § 197; Trib. civ. Montpellier, 11 Februarie 1881.

⁷⁾ *De Bray*. De la clause à ordre — thèse — Paris 1892. Idem. Champ. communal. De la généralisation de la clause à ordre. Annales de dr. comm., 1897, p. 758. — *Scoffer*. De la clause à ordre dans les polices d'assurance, p. 32 și următoarele.

asigură triumful soluției preferate, este a face legea în loc de a o interpreta.

Ori nici magistratul, nici interpretatorul, nu au dreptul să se transforme în legiuitori.

c) Alții, în sfârșit, au susținut că regulile prevăzute în articolele 1690 și urm. nu interesează ordinea publică și că, prin urmare, pot să fie îndepărtate prin convenția părților⁸⁾.

(Va urma)

DUMITRU GALAȘESCU
Doctor în drept dela Facultatea din Paris,
Avocat

Lacune și anomalii în legea timbrului

Legea taxelor de timbru și înregistrare pusă în aplicare la 1900 și modificată în anul 1906, prin modul cum este redactată lasă foarte mult de dorit, atât în ceiace privește înțelesul cât și aplicarea ei la diferitele cazuri ivite în practica de toate zilele.

Din această cauză, aproape fiecare instanță judecătorească, caută să tâlmăcească, în felul său de a vedea, această lege care zice că este absolut de strictă interpretare!

Practica a urmat astfel până la 16 Octombrie 1912, când Ministerul de Justiție prin ordinul circular No. 32991 face cunoscut instanțelor judecătorești, că prezentându-se în numele Ministerului de finanțe diferiți d-ni Inspectori financiari sau chiar administratori, să li se pună la dispoziție arhiva, spre a vedea dacă se respectă cu exactitate legea timbrului.

De atunci până astăzi, socot că nu-ă rămas instanță judecătorească ale cărei arhive să nu fi fost scotocite și răscolite de acești d-ni delegați ai intereselor fiscolei, care s'au pornit cu un exces de zel neexplicabil — procese verbale de contravențiuni contra magistraților, năpădind ca un vârtel lucrările multiple ale Ministerului de finanțe.

Toate aceste neajunsuri și neplăceri, credem că s'ar fi putut îndepărta din timp, dacă asupra fie cărei dispoziție întunecată și equivocă, s'ar fi venit din partea Ministerului de finanțe, cu circuli explicative către fiecare instanță judecătorească, spre a se păstra o uniformitate în procederea încasărilor taxelor de timbru, și înregistrare.

Dăm publicității, — socotind că facem un serviciu — o copie după ordinul Ministerului de Justiție către judecătoria, provocat de raportul judecătorului acelei judecătării ce cuprindea diferite observații relative la aplicarea câtorva texte din sus menționata lege:

Copie după raportul judecătorei ocol. Slobozia-Cireși-Brăila către d-l Ministru de Justiție No. 1474 din 28 Ianuarie 1913.

Conform ordinului d-v circular No. 32991 din 16 oct. 1912, prezentându-se la reședința acestei judecătării d-l Administrator financiar al județului Brăila și punându-i la dispoziție arhiva pentru a se încredința dacă este respectată legea timbrului în diferele litigii și acte, s'au născut discuții asupra următoarelor chestiuni:

1) Dacă procurile în genere sunt scutite de legea timbrului, ori sunt considerate ca mandate și supuse taxelor respective?

Usul găsit și respectat până azi la această judecătoria este ca procurile generale și cele date avocaților în procese să fie scutite adică scrise pe coală de un leu pentru autenticare, până la aparția timbrului mobil nefiind prevăzute de legea timbrului, iar cele speciale le considerăm ca mandate supunându-le timbrului fix de 5 lei.

Păreră noastră este ca toate procurile fără deosebire să fie considerate ca mandate și, în consecință, supuse taxelor de timbru prevăzute. Motivele care le aduc în sprijinul acestei păreri sunt:

a) Nu se poate admite ca actele cele mai obicinuite în practica zilnică — procurile să fi fost scăpate din vederea legiuitorului la 1900; așa fiind voința sa a fost ca procurile să fie considerate mandate și deci supuse acestor taxe.

b) E o anomalie a considera procurile speciale ca mandate și procurile genera e — prin cari se dau puteri de mii de ori mai întinse — ca procuri care nefiind prevăzute de legea timbrului să fie scutite de timbru!...

c) Pentru ori ce scutiri trebuie să ai texte categorice în legea timbrului, care find o lege de strictă interpretare, nu poate fi interpretată.

d) Că în cazul chiar, când s'ar admite ca procurile generale să fie scutite!... totuși această scutire trebuie întinsă și la autentificarea lor, (iar nu ca astăzi, când procura se face pe hârtle simplă, duplicatul să fie pe 50 bani și un leu timbru mobil precum și 30 bani petiția de autentificare), căci din două una: ori aceste acte sunt scutite de ori ce timbru, în adevăratul sens al cuvântului, ori nu sunt, și ca atare se consideră mandate, și leiei timbrele respective și pentru autentificare.

1) Dacă actele de partaj voluntar fiind scutite după legea timbrului, sunt scutite și de timbrele autentificării?

Usul la această judecătoria variază între a fi scutite de ori ce timbru atât fix cât și pentru autentificare și între a le considera scutite de ori ce taxă de timbru, iar pentru autentificare a le lua un leu

⁸⁾ Pascaud, Des obligations à ordre. Revue critique, 1878, p. 705. Scoffer: De la clause à ordre dans les polices d'assurance, p. 32 și următoarele.

timbru mobil, 50 bani duplicatele și 30 bani petiția de autentificare.

Părerea noastră este a fi scutite, în adevărul sens al cuvântului, de ori ce taxă de timbru și autentificare pentru motivul că ori scutești un act, ori nu?!

Deosebirea între aceste acte și procuri, este că la partaj avem text categoric în legea timbrului unde se prevede scutirea, pe când la procuri nu, de aceea se explică și *părerea noastră* diferită între scutirea onora și considerarea celorlalte ca mandate.

Aceiași chestiune se pune și pentru actele dotale care sunt scutite până la valoarea de 1500 lei.

III) Dacă toate petițiunile ce se dau de membri, de terți sau de tutore relative la administrarea unei tutele sunt scutite sau numai acele anume prevăzute în art. 43 al. 8 legea timbrului.

Usul acestei judecătoria este a se lua timbre la cererea de înființarea tutelei și în urmă a le anula de câte ori obicinesc părțile a pune timbru fără ca să li se ceară chiar.

IV) Dacă înzestrările și donațiunile sub titlu de dotă sunt scutite pe lângă taxa de înregistrare și de aceea a timbrului fix până la 1500 lei?

Cazul întâmplat la această judecătoria a fost următorul:

În contractul de căsătorie pe lângă dota constituită fetei, venia și tatăl băiatului și-l înzestra cu bunuri imobiliare sau cu animale de muncă.

Usul era zic, că aceste acte se considerau ca o înzestrare în persoana băiatului și se supunea actul taxelor prevăzute pentru dote și nu pentru donațiuni.

Părerea noastră este că băieții nu pot fi înzestrați sub dispozițiile categorice, repetate la fiecare articol din codul civil, relativ la această materie, cu atât mai mult că nici vechile noastre legiuiti nu prevăd înzestrarea băieților, nici dreptul roman.

În consecință, am considerat aceste acte ca mixte, adică cu caracter de dotă și de donațiune și am dispus luarea timbrului fix mai ridicat, în speță acel al donațiunilor de 10 lei;

Aceste ar fi, Domnule Ministru, pușinele chestiuni față de care avem oarecari nedumeriri, în ce privește legea timbrului, pentru cari vă rugăm respectuos a interveni la Onor. Minister de finanțe și în urma explicațiilor ce veți obține să ne faceți cunoscut spre a ne păzi pe viitor de diferite contravenții ce se pot constata de d-nii Inspectori și administratori financiari, în binevoitoarele d-lor inspecțiuni, față de dispozițiile puțin clare și lacunele prevăzute în legea timbrului.

Primiți, etc. etc.

Judecător (s) Ștefan Leon.

Copie după ordinul Ministerului de Justiție No. 5490 din 25 Februarie 1913, adresat judecătoriei ocol. Slobozia-Cires

Domnule Judecător,

La raportul dv. No. 1471/913 privitor la aplicarea mai multor articole din legea timbrului răspund:

a) Din studierea fazelor prin care a trecut legea timbrului în legătură cu legea pentru autentificarea

actelor, rezultă că procurile sunt impuse numai la taxa de legalizare.

Chiar Ministerul de finanțe prin circulara No. 24965 din 14 Aprilie 1900, adresată judecătorilor de ocoale, arată că «procurile» nefiind prevăzute anume de lege și neputind intra în categoria contractelor mandat propriu zis... vor fi impuse numai la taxa timbrului de legalizare.

b) Actele de împărțire voluntară asupra pământurilor locuitorilor sătești și declarate inalienabile prin legile de împroprietărire sunt scutite și de timbru de autentificare potrivit art. 43 No. 31.

Acest aliniat fiind general se aplică fără nici o restricție.

De o asemenea scutire se bucură și actele dotale până la valoarea de 1500 lei.

c) Petițiunile relative la administrarea tutelelor nu sunt scutite de timbru, întrucât art. 43 No. 8 prevede anume ce acte în această materie se bucură de scutire.

d) Asupra chestiunii dacă liberalitățile făcute de ascendenții băieților prin contractul de căsătorie sau în vederea căsătoriei sunt scutite de taxe, Înalta Curte de Casație s. I, prin deciziunea No. 447/902 a hotărât că asemenea acte nu sunt scutite, căci numai dota așa cum e definită de codul civil, adică doza constituită unei fete, este scutită de taxa de înregistrare.

p. Ministru (s) Lazăr Munteanu

p. Director (s) Nedelcu

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 28 Noembrie 1912

Președinția d-lui M. IULIAN, președinte

Neului Stoianescu cu Armeneg I. Teodor, recurs corecțional

Casare. - Efectele ei. - Materie penală. - Competința instanței de trimitere. - Delict de presă. - Neprezentarea delicventului. - Condamnare la despăgubiri de către Curte. - Opoziție din partea delicventului. - Prezentarea lui. - Dreptul comisiei juraților a se pronunța asupra culpabilității și despăgubirilor. - Art. 383, 431, 433, 437, 483 pr. penală și art. 1^o din Constituție.

1. Competința și atribuțiunile instanței pe care Înalta Curte o investește în urma casării cu trimitere, sunt fixate prin dispozițiunile art. 431, 433 și 437 pr. pen. cari prevăd că acesteia i se trimite „procesul și părțile“, adică ac-las proces cu aceeași părți, cum a fost prezentat înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată.

Așa fiind, trimiterea, când nu este restrânsă prin dispozitivul deciziei Înaltei Curți, investește instanța de trimitere cu aceeași puteri pe cari le-a avut aceia care a dat hotărârea putată; având dar acești judecători aceeași sarcină de îndeplinit, ei trebuie să aibă aceleași mijloace de instrucțiune, ca și aceleași drepturi de apreciațiune, fie asupra faptului, fie asupra despăgubirilor civile, fără a se putea pretinde că se violează autoritatea lucrului judecat.

2. După art. 105 din Constituție și 483 pr. penală, în materie de delict de presă Comisia juraților se pronunță și asupra despăgubirilor, și numai în caz de neprezentare a delicventului Curtea se pronunță

asupra despăgubirilor, în care caz delicventul are dreptul de opoziție.

3. Condamnarea dată de Curte în absența delicventului n'are decât un caracter provizoriu și ea cade de drept prin prezentarea lui spre a-și susține opoziția, în care caz jurații sunt în drept a se pronunța asupra culpabilității și cererei de despăgubiri civile, fără ca conștiința lor să fie țărmarită prin primă hotărâre.*)

Decizia 3119/912.—Respinge recursul făcut de Nicolae Stănescu, contra deciziei Curții cu Jurați din Jud. Roman No. 23/912.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de D-1 consilier C. Niculescu;

Pe D-1 avocat P. Sadoveanu în desvoltarea motivelor de casare;

Pe D-1 avocat Melidon, în combateri; și

Pe D-1 Procuror M. Vidrașcu în concluziuni pentru respingerea recursului;

Deliberând,

Asupra motiunii I de casare:

«Violaarea art. 365 pr. pen. Legea oprește ca jurații să se influențeze în pronunțarea verdictelor de alte dovezi de cât de cele administrate în sediul publică în prezența lor și a acuzatului. De aceia nu e permis a se încredința juraților în timpul deliberării lor, dosarele, care ar cuprinde depunerile de martori scrise fără ca aceasta să nu atragă nulitatea hotărârii, ce rezultă din o asemenea deliberare în specie deși se constată că dosarul format în parte al depunerilor martorilor n'ar fi fost încredințată primului jurat, a fost însă încredințată dosarul de fond, în care se găsește depunerea scrisă a principalului martor»

Considerând că menținea făcută în procesul verbal de audiență, că președintele a remis primului jurat actele procesului, afară de declarațiunile scrise ale martorilor, cari s'au reținut de greșier, dovedeste că toate declarațiunile de martori și prin urmare și aceia la care se raportă recurentul prin motivul de casare au fost scoase dintre actele ce s'au dat juraților;

Că această constatare din procesul verbal, nefiind cu nimic legalmente combătută cerințele art. 365 al. III din pr. penală se găsesc astfel îndeplinite și deci motivul de casare este nefondat.

Asupra motiunii II de casare:

«Exces de putere și violarea principiului că nu se poate agrava situațiunea condamnatului în urma admiterii recursului său. În adevăr, în urma admiterii recursului meu prin care casându-se deciziunea Curții cu jurați din județul Neamț, s'a trimis judecata afacerii la Curtea cu jurați din Roman, această Curte prin decizia atacată No. 23/912 m'a condamnat la 2000 lei despăgubiri civile, deși prin decizia casată fusese condamnat numai la 500 lei, iar prin decizia aceleiași Curții, pronunțată în lipsa mea și partea civilă cerușă suma de 1500 lei, nu fusese condamnat decât tot la 500 lei despăgubiri civile, atât cât mă condamnase Curtea de Neamț, intru cât nu puteam fi condamnat mai mult în urma recursului meu care fusese admis»

Având în vedere că, se constată că prin deciziunea No. 1893 din 1911, Curtea de Casație statând asupra recursului făcut de Nicolae Stănescu a casat deciziunea Curții cu jurați din Neamț No. 7 din 1911 care condamnase pe recurent la o lună închisoare și la 500 lei despăgubiri civile pentru delictul de calomnia prin presă;

Având în vedere că înalta Curte, casând fără nici o rezervă sus citata deciziune de condamnare pentru motivul că chestiunea pusă juraților relativă la cul-

pabilitatea recurentului, a fost nereglată, nefiind competentă a trimis afacerea înaintea curții cu jurați din Roman;

Că la termenul fixat pentru judecarea din nou a afacerii, lipsind recurentul Curtea din Roman, constituită fără asistența juraților potrivit art. 483 din procedura penală prin deciziunea No. 5 din 1912 la condamnată la 5 zile închisoare și la 500 lei despăgubiri civile;

Că, în urmă recurentul făcând opoziție, Curtea cu jurați prin deciziunea supusă recursului, l-a condamnat tot la 5 zile închisoare corecțională, însă asupra daunelor interese a pronunțat o condamnățiune superioară celor cari fusese pronunțată contra lui fixând aceste daune la 2000 lei conform verdictului juraților;

Având în vedere ca pe temeiul dispozițiilor art. 63 din legea Curții de Casație și al principiilor generale și necontesabile relative la efectul casării, rezultă că o hotărâre casată se socotește ca și cum n'ar fi fost, nemaî având nici o putere; că așa fiind casarea are de efect de a anula hotărârea atacată și de a pune pe părți în starea în care ele erau înainte de darea acestei hotărâri;

Considerând că competența și atribuțiunile instanței pe care înalta Curte o investeste prin trimitere sunt fixate prin dispozițiunile art. 431, 433 și 437 pr. penală, cari prevăd că aceștia i se trimit procesul și părțile, adică aceiași proces cu aceiași părți cum a fost prezentat înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată;

Că, așa fiind trimiterea când nu este restrânsă prin dispozițiunile deciziei înaltei Curții, investeste instanța de trimitere cu aceiași puteri pe care le-a avut aceia cari a dat hotărârea anulată; având dar acești judecători aceiași sarcină de îndeplinire, ei trebuie să aibă aceleși mijloace de instrucțiune ca și aceleși drepturi de apreciațiune fie asupra faptului, fie asupra despăgubirilor civile și prin urmare nu se poate pretinde, ori cari ar fi rezultatul, că se violează dispoz. art. 383 pr. pen. și nici principiul autorității lucrului judecat;

Având în vedere că legiuitorul prin art. 105 din constituție și 483 procedură penală, a stabilit că comisia juraților este îndreptă a se pronunța și asupra despăgubirilor, în materie de delict de presă și că numai în caz de neprezentarea delicventului, Curtea să se pronunțe asupra lor; Că în acest din urmă caz delicventul are dreptul de opoziție;

Că din faptul că legiuitorul a așezat aceste ultime dispozițiuni în capitolul relativ la contumaci și din acela că prezentarea delicventului în urma opoziției face ca Juriul să se ocupe atât de culpabilitatea lui cât și de despăgubirile civile, rezultă că condamnățiunea dată de Curte, în absența delicventului, n'are decât un caracter provizoriu, că ea cade de drept prin prezentarea delicventului spre a-și susține opoziția, întocmai cum prevede art. 481 pr. penală, pentru deciziile date în contumacie; Că, așa fiind, în acest caz sunt în drept a se pronunța asupra culpabilității și cereri de despăgubiri civile fără ca conștiința lor să fie țărmarită prin primă hotărâre;

Că, uzând de aceste drepturi Curtea de trimitere n'a comis nici un exces de putere când a pronunțat contra recurentului o condamnățiune la daune interese superioară condamnățiunilor anterioare și n'a violat principiul că nu se poate agrava pozițiunea unui condamnat prin singurul său demers, principiu care nu este aplicabil în materie de delict de presă și de crimă, în caz când efectele casării ating deciziunea desființată în întregul ei cum este în specie; că de aceia și acest motiv este nefondat.

Pentru aceste motive Curtea respinge etc.

NOTĂ. — Nu pot să fiu de părerea Curții de casație asupra soluțiunei dată în privința motiunii al II-lea de casare. Suprema instanță este în desacord atât cu doctrina cât și cu jurispru-

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 10/913, pag. 12).

dența franceză, și adaugă chiar cu propria sa jurisprudență consacrată prin mai multe hotărâri anterioare.

În adevăr, după cum am spus în Cursul nostru de procedură, este un principiu de drept, admis de toată lumea, că «în urma recursului, ca și în urma apelului, nu se poate îngreuna situațiunea condamnatului de instanța la care se trimite afacerea»¹⁾.

Autorii spun foarte clar acest lucru. Astfel, Vidal scrie: «Soarta condamnatului nu poate să fie agravată după apelul sau recursul său în casațiune; această regulă scrisă în Codicele de pr. pen. al Italiei, și consacrată de jurisprudența franceză după o hotărâre a Consiliului de Stat din 12 Nov. 1806»²⁾.

În privința apelului lucrul e admis atât în Franța de doctrină și jurisprudență, cât și la noi. Jurisprudența e constantă, și nu cunoaștem nici un autor sau vre-o hotărâre care să fi susținut contrariul³⁾. În Italia se admite aceiași soluțiune⁴⁾.

Pentru opozițiune d. Normand a susținut că judecătorul prin opozițiune recapătă toată libertatea și poate chiar să mărească pedeapsa anterioară⁵⁾. Chiar există o deciziune a Curții de casațiune franceză din 2 Mai 1882, în acest sens⁶⁾. Însă la noi, cu drept cuvânt, Curtea de casațiune s'a pronunțat prin trei deciziuni în sens contrariu, adică în sensul că judecătorul opozițiunii nu poate agrava pedeapsa condamnatului în urma opozițiunii sale⁷⁾. Și Curtea noastră de casațiune a admis că judecătorul nu poate în urma opozițiunii condamnatului nici chiar să-și decline competența, constatând că infracțiunea este mai gravă, de exemplu, că e delict, iar nu contravențiune, or că e crimă iar nu delict.

În fine, Curtea noastră de casațiune a admis același principiu chiar în caz de contumacie, contrariu părerii doctrinei franceze și a colegului nostru d. D. Alexandresco⁸⁾, casând o deciziune a Curții cu jurați Iași 69/99, care agravase în urma purgării contumaciei, pedeapsa dată contumacelui⁹⁾.

¹⁾ I. Tanoviceanu Curs de procedură penală București, 1913, No 846. Cas fr. 3 Aug 1883, S. P. Chr 28 Mai 1887 P. 88, 1, 241; Grenoble 15 Iul 1886 S. 86, 11, 241; P. 86, 1, 1245; Normand, Traité No 1035; Vidal, Cours edit. 1911, No 874 La noi Cas II, din 28 Apr. 1870, B 111. (Un individ fusese condamnat la 5 ani reclusiune, iar după casare în urma recursului său a fost condamnat la munca silnică pe viață. Această hotărâre a fost din nou casată.

²⁾ G Vidal op cit. No 715, p 858.

³⁾ Vezi numeroase hotărâri și citări de autori în Cursul nostru de proc pen No 777

⁴⁾ Carrara. Programma P. S § 1124, No 1.

⁵⁾ Normand Traité No 1167

⁶⁾ Dreptul an XI, No 40.

⁷⁾ Cas II, 432 din 5 Oct 1888 B. 871; Cas II, 699 din 15 Dec. 19.7. B 1487; Cas II, 27 din 11 Ian 1910, B. 40. (Reg de comp.)

⁸⁾ D Alexandresco. Dreptul civil, VII, 601.

Prin urmare, principiul că nu se poate agrava pedeapsa unui condamnat în urma atacării hotărârei condamnatoare de el, este un principiu general, care se aplică în toate cazurile, la opozițiune, apel, recurs și chiar în caz de contumacie. Mai ales instanța noastră supremă a fost totdeauna fermă și constantă până astăzi asupra aplicării acestui principiu.

Ce zice însă astăzi Curtea de casațiune spre a motiva hotărârea sa în discordanță cu toate hotărârile anterioare?

Curtea spune că pe temeiul art. 63 din legea organică a Curții de casațiune și a principiilor generale, hotărârea casată se socotește ca și cum n'ar fi, ne mai având nici o putere.

Răspundem că, dacă se admite această teorie fără restricțiune, ar rezultă că și în caz de apel s'ar putea agrava situațiunea apelantului, din cauza efectului devolutiv al apelului; nimeni însă n'a susținut vreodată acest lucru.

De altmătrelea ce poate fi mai radical ca efect nimicitor al hotărârii anterioare decât purgarea contumaciei? Art. 481 din procedura penală spune clar că în acest caz «deciziunea dată în contumacie și procedurile făcute în contra lui vor fi dela sine nimicite?» Și totuși Curtea noastră de casațiune a spus în 20 Martie 1900. «Dacă hotărârea contra contumacelui se nimicește de sine, aceasta e numai cu condițiune ca pozițiunea lui să nu se îngreueze prin judecata ce ar urmă»¹⁰⁾. Iar azi Curtea de casațiune trage chiar din articolul 481 proc. penală un argument în sensul părerii sale!

Acelaș lucru este și în caz de recurs sau în caz de opozițiune.

Ceiace este mai ciudat este că instanța supremă recunoaște principiul că nu se poate agrava pozițiunea unui condamnat prin singurul său demers, pretinde însă că acest principiu nu ar fi aplicabil în materje de delict de presă și în caz de crimă, cazuri în care efectele casării ar fi mai radicale, desființând deciziunea în întregul ei. De unde a scos Curtea de casațiune această distincțiune? Nu putem ști fiindcă înalta instanță se mărginește a afirmă, fără să dovedească ceea ce spune.

În realitate principiul admis de doctrină și jurisprudență în privința efectelor atacării hotărârilor de către condamnat, se explică prin împrejurarea că, dacă una din părțile în judecată este mulțumită pe hotărâre, hotărârea rămâne valabilă pentru dânsa, iar relativ la partea care o atacă, or dovedește că a avut drept să o atace și în acest caz se modifică în favoarea sa, ori nu poate face această dovadă, și în acest caz atacul său rămâne fără rezultat rămânând valabilă hotărârea

⁹⁾ Cas. II, 259 din 26 Mart. 1910. Dreptul XXIX, No 27.

¹⁰⁾ Dreptul XXIX, No. 27.

atacată. Că acest principiu va fi or nu rațional, că va fi în materie penală în favoarea infractorilor, în loc să fie în favoarea oamenilor cinstiți, după cum observă Lombroso¹⁾ lucrul e indife-

¹⁾ C. Lombroso Sull'incremento del delitto 2 a ed Tarovo 1879, p. 37.

rent, totul este că incontestabil acesta este principul legiuitorului.

De aceea credem că prezenta decizie a Curții de casație, contrarie jurisprudenței sale anterioare, nu va forma jurisprudență și va rămâne o hotărâre izolată.

I. TANOVICIANU.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE¹⁾

CASAȚIE S. UNITE

Recurentul Procurorul General al Curții de casație, Recurs în interesul legii, în cauza fraților Herșovici.

* **Moratoriu.** — *Dacă în materie de moratoriu, legea a prevăzut dreptul de apel în contra sentințelor pronunțate de tribunal.* — Art. 994 și 842 c. com.

Deși art. 994 c. com. cuprinde regula că sentințele tribunalului în materie de faliment nu sunt supuse apelului de cât în cazurile prevăzute de lege, și că art. 842 din același cod nu prevede apel în contra sentințelor date asupra cererilor de moratoriu însă art. 842, punând tribunalului comercial îndatorirea că, dacă respinge cererea de moratoriu să pășească fără întârziere la declararea în stare de faliment, iar de altă parte, calea apelului fiind deschisă în contra hotărârilor prin care se declară falimentul în virtutea art. 711 și a ultimului al. din art. 944, rezultă din toate aceste dispozițiuni ale legii, că apelul în contra hotărârii de faliment, prin efectul său devolutiv, repune în judecata Curții de apel întreaga afacere așa cum a fost judecata la prima instanță, prin urmare și cu cercetarea și judecata cererii de moratoriu, și Curtea de apel chemată să judece cererea de declarare în faliment, e datoră să judece și cererea de moratoriu întrucât cererea de moratoriu nu e decât un mijloc de apărare, de înlăturare a falimentului.

Așa fiind, legiuitorul n'a găsit necesar să mai prevadă expres în art. 842 dreptul de apel asupra hotărârilor date asupra cererilor de moratoriu, de oarece apelul în contra celor hotărâte de tribunal în materie de moratoriu se găsea virtual cuprins în apelul în contra hotărârii declarative de faliment, această hotărâre fiind consecința legală a respingerii moratoriului. (Cas. s. unite No. 9 din 17 Oct. 1913, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei C. apel Iași s. II, No. 22 și 23/912).

CASAȚIE S. I

Recurentul M. F. Negrea prin d-l avocat Popescu-Copuz. Intimatul N. N. Butărescu prin d-nii avocați P. Poni și Vă-sănescu.

Legea autentificării actelor. — **Dreptul polițaiților și comisariilor de a legaliza semnătura unei persoane fără a fi nevoie ca persoana să domicilieze în comuna unde funcționarul își exercită atribuțiunile** — Art. 7 din legea aut. actelor.

După art. 7 din legea autentificării actelor, polițaii

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerile viitoare.

Redacția

și comisarii orașelor, pot legaliza semnătura ori cărei persoane, cu singura obligație de a constata identitatea persoanei;

Că afară de această formalitate, nicieri nu se cere ca persoana a cărei semnătură se legalizează, să fie domiciliată în chihar comuna unde funcționarul își exercită atribuțiunile sale. (Cas. s. I, decizia No. 595 din 21 Octombrie 1913 prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Constanța No. 70/912).

CASAȚIE S. II

Recurenta Avocatura Statului din jud. Buzău, lipsă. Ministerul Public prin d-l Procuror N. I. Zamfirescu.

Delict silvic. — **Proces verbal.** — **Puterea lui probatorie.** — **Cazul când nu e flagrant delict.** — **Combaterea procesului-verbal prin orice probe.** — Art. 81 c. silvic.

1. După art. 81 din codul silvic, numai procesele-verbale de constatare în cazuri de flagrant delict făcând probă deplină până la inscrierea în fals, urmează că dacă agentul silvic a constatat delictul, fără să fi surprins pe autorul faptului, tribunalul poate aprecia că delictul a putut fi comis de un altul decât inculpatul. (Cas. s. II, decizia penală No. 1844 din 16 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Buzău s. II No. 411/913).

CASAȚIE S. III

Recurentul Sig. Lampert prin d-l avocat C. Frunzescu. Intimatul Ministerul de finanțe prin d-l avocat C. Marinescu.

Timbru și înregistrare. — **Contravenție.** — **Apel la tribunal.** — **Proba cu martori.** — **Admiterea ei.** — **Listă de martori.** — **Depunerea ei în termenul prevăzut de art. 186 pr. civ.** — Art. 79 l. timbrului.

După art. 79 din legea timbrului, apelurile contra-veniențelor în materie de timbru și înregistrare urmând a fi judecate de tribunalele civile în termenele și formele prevăzute printr'nsa, și întrucât în această lege cu caracter fiscal nu există nici un text relativ la administrarea probelor în această materie, urmează ca în această privință să se aplice regulile de procedură ale dreptului comun.

Prin urmare, lista de martori trebuiește să fie depusă în termenul prevăzut de art. 186 pr. civilă. (Cas. s. III, decizia 349 din 17 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Ialomița No. 42/913).